

METODE DE DEZVOLTAREA A COMPETENȚEI COMUNICATIVE ÎN CADRUL ORELOR DE LIMBĂ ROMÂNĂ ÎN GRUPELE DE STUDENȚI STRĂINI

NEAGA Liliana, lector

Summary

This paper presents a few traditional and modern methods used in the practice of Romanian language teaching. Our goal was to discover what methods are still used in the teaching of Romanian. The conclusion is that traditional methods still coexist with modern ones, an eclectic approach being efficient in teaching Romanian.

Noțiunea de competență de comunicare a evoluat foarte mult, înglobând astăzi domenii de cunoaștere din ce în ce mai vaste. Consiliul Europei consideră că există șase componente ce constituie competența de comunicare:

- lingvistică,
- socio-lingvistică;
- discursivă;
- socio-culturală;
- strategică;
- socială.

Competența de comunicare într-o limbă străină este o componentă a competenței de comunicare în limba maternă. Prima este considerată ca o capacitate globală, dobândită de către studenți de-a lungul anilor, a doua este definită ca o capacitate lingvistică și se va realiza prin intermediul orelor de limbă străină, în cazul nostru limba română. Științele educației au definit competența de comunicare în primul rând prin capacitatea de a activa cunoștințe, de a manifesta atitudini, de a le contextualiza în sfera interrelaționării. Complexitatea procesului trebuie văzută și din perspectiva implicațiilor formative pe care le au cele două acțiuni fundamentale: înțelegere de text și producere de text, atât în componenta scrisă, cât și în componenta orală. Tabelul de mai jos sintetizează schema competenței de comunicare:

	COMPREHENSIV DE TEXT	PRODUCERE DE TEXT
ORAL	A asculta	A vorbi
SCRIS	A citi	A scrie

În acest articol ne propunem să discutăm doar despre competența lingvistică, încercând să scoatem în evidență ce trebuie și cum trebuie să lucrăm în clasă, în cadrul orelor de *Dezvoltarea vorbirii orale și scrise*, cu studenții străini, astfel încât ei să-și dezvolte competența de comunicare în limba română.

În Cadrul Comun European [1, p. 18], competența de comunicare lingvistică se definește prin relația a trei componente specifice: *componenta lingvistică*, *componenta sociolingvistică* și *componenta pragmatică*, prezentate în elementele lor fundamentale ca o sinteză între *cunoștințe*, *aptitudini* și *deprinderi*. Componenta lingvistică vizează formarea *deprinderilor lexicale, fonetice*,

sintactice, în vreme ce componenta sociolingvistică valorifică *parametrii socioculturali ai utilizatorului limbii*, iar componenta pragmatică se concretizează în *utilizarea funcțională a resurselor lingvistice* (realizarea funcțiilor comunicative, a actelor de vorbire), bazându-se pe schemele sau descriptorii *schimburilor interacționale*.

Competența de comunicare lingvistică a utilizatorului se observă în realizarea activităților comunicative variate, care implică:

- receptarea,
- producerea,
- interacțiunea, realizate fie în *formă orală*, fie în *forma scrisă*, fie în ambele forme.

În predarea-învățarea unei limbi străine este nevoie de o metodologie aparte care poate să îmbunătățească cunoștințele globale deja dobândite de student și să-l ajute să redescopere accesul spre lume cu ajutorul altei limbi. Metodele de predare – învățare specifice limbii române ca limbă străină sunt multiple. Pentru a putea dezbate importanța unor metode în asimilarea unor deprinderi și abilități, trebuie să cunoaștem semnificația conceptului: „Privită sub raport funcțional și structural, metoda poate fi considerată drept un model sau un ansamblu organizat al procedurilor sau modurilor de realizare practică a operațiilor care stau la baza acțiunilor parcurse în comun de profesori și elevi și care conduc în mod planificat (programat) și eficace la realizarea scopurilor propuse” [2].

Anul pregătitor pentru studenții străini, parte integrantă a învățământului universitar, este chemat să asigure o pregătire eficientă a acestora în posedarea limbii române, astfel încât ei să se poată integra cu ușurință în activitatea studentescă ulterioară.

O primă sarcină este cunoașterea limbii române și acest lucru să le permită însușirea altor discipline din cadrul cursului universitar. O planificare bine întocmită asigură succesiunea și gradarea cunoștințelor în vederea formării priceperilor și deprinderilor trainice în posedarea limbii române. Plecând de la premisa că studenții noștri, în cadrul disciplinei *Dezvoltarea vorbirii orale și scrise*, continua studiul limbii române, având o bază minimă de cunoștințe dobândite anterior în cadrul cursului de bază, revedem și îmbogățim cunoștințele de lexic și gramatică ale acestora, deci terminologie uzuală.

Disciplina *Dezvoltarea vorbirii orale și scrise* abordează problematica însușirii limbii române de către studenții străini, deplasând accentul pe latura pragmatică a învățării limbii române, conținutul programei prevede formarea următoarelor competențe:

- receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare;
- utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje orale în situații de comunicare monologată și dialogată;
- receptarea mesajului scris, din texte nonliterare, în scopuri diverse;
- utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare cu scopuri diverse.

Pentru că a comunica nu înseamnă numai a transmite informații, a stoca elemente de limbă (cuvinte și reguli de gramatică) ci și a reacționa, a conversa, a acționa asupra altuia, va trebui să-i obișnuim pe studenți cu ideea că a comunica înseamnă o practică socială determinată de convenții socio-culturale care indică cine are dreptul să spună ceva, cui, unde, când, cum. Acest lucru presupune existența unor reguli de comportament, de raporturi interumane, de atitudine socială. Dacă la început studenții privesc, citesc, învață, vor trebui să pregătească la rândul lor dezbateri,

expuneri, descrieri, jocuri de rol; astfel vor aplica atât comportamentul verbal cât și cel nonverbal, vor fi obligați să comunice scris și oral, să exerseze continuu acest mijloc de comunicare. Metodele aplicate în timpul orelor sunt diverse și propun studenților o activitate complexă, care are menirea să le dezvolte competența de comunicare, dar și să-i motiveze să studieze cu regularitate. În continuare propunem câteva din ele:

Jocul de rol. Este o activitate interesantă care îi face pe cursanți să se implice activ în dezbaterile unei tematici. De exemplu, în cadrul orei de limbă română, profesorul poate oferi studentului un cartonaș cu un rol pe care acesta să-l joace (prieten 1, prieten 2, chelner, director), iar apoi le poate da o situație (de exemplu: *Azi mîncăm în oraș*). Cursanții trebuie să intre în pielea personajului lor și să-și „interpreteze” rolul cât mai convingător.

Rebusurile. Rebusurile / cuvintele încrucișate au mare popularitate în rândul studenților și, când sunt create pe baza unui vocabular cu care studenții au mai operat, acestea constituie un instrument bun și pentru exercițiile ulterioare sarcinilor didactice.

Lanțul de cuvinte. Această metodă poate fi utilizată la fiecare temă nouă. Scopul este de a îmbogăți vocabularul studenților prin formarea lanțului de cuvinte (familii de cuvinte): de exemplu la etapa inițială studenții cunosc cuvîntul *floare*, ulterior lanțul se completează cu *a înflori, înflorit, florăreasă*.

Jocul de cuvinte (sau cu sinonime, antonime). La ore studenții sunt puși în situația să *îmbrace* un cuvînt, folosind sinonime, antonime, ulterior ei trebuie să le includă în îmbinări de cuvinte și propoziții.

Mai întrebă-mă. Studentul primește o fișă pe care este scris un cuvînt. El arată fișa colegilor, aceștia trebuie să formuleze cât mai multe întrebări cu acest cuvînt. De exemplu: cuvîntul *a cumpăra*,

Ce cumperi; de unde cumperi; pentru cine cumperi; cînd cumperi; cu cine cumperi ș.a. Pentru formularea întrebărilor pot fi enunțate anumite condiții de exemplu: utilizați timpul trecut sau cazul vocativ ș.a)

Metoda *privitului pe gaura cheii* (looking through the key-hole) este o metoda complexa, vizînd astfel probele orale și scrise. Este o metodă care ajută și implicit dezvoltă deprinderile lingvistice și mentale ale studentului. Pentru ca obiectivele propuse să fie atinse se folosesc mai multe tipuri de itemi. La orele noastre am folosit itemi de transformare, concretizîndu-i în diferite sarcini. De exemplu: Puneți verbele din paranteze la timpul prezent:

Eu (a aranja) cărțile pe poliță.

Ana (a curăța) covorul.

Mama și tata (a spăla) geamurile.

Tu (a uda) florile.

Noi (a pregăti) casa de sărbătoare.

Un alt tip de itemi sunt cei subiectivi care permit testarea deprinderilor care vizează originalitatea, creativitatea și caracterul personal al răspunsului. Acești itemi cer elevului un efort de gîndire și de organizare a gîndirii pentru a se exprima în mod coerent. Acest item poartă denumirea *de povestire după desene* (talking about this drawing) și se aplică atît pentru evaluarea deprinderilor de comunicare orală cît și scrisă. Astfel se pot povesti fotografii decupate din reviste diferite desene,

benzi desenate e.t.c. De exemplu la tema *Profesii*, dascălul cere studentului să recunoască persoanele și obiectele din desen, iar apoi să povestească în propoziții simple cele văzute.

Dezvoltarea competențelor de comunicare a studenților străini merge în pas cu cunoașterea realității. Prin metodele aplicate la disciplina *Dezvoltarea vorbirii orale și scrise*, am deprins studenții să se descurce în anumite situații concrete pentru a le facilita integrarea în societatea noastră, dar și pentru a-i pregăti pentru activitatea studentască. Aceste metode creează acea posibilitate *de a-ți da drumul la gură* (în limbaj popular), ceea ce înseamnă foarte mult în învățarea unei limbi străine. De asemenea caracteristica acestor metode este și faptul că oferă studentului posibilitatea de a aplica în mod creativ cunoștințele însușite în situații noi și variate. Acest tip de metode (atât tradiționale, cât și moderne) permite o oarecare libertate de exprimare chiar dacă subiectul discuției este fixat, totuși cursanții își pot alege propriile sale cuvinte și expresii potrivite cu subiectul dat.

Bibliografie

1. *Cadrul european comun de referință pentru limbi: învățare, predare, evaluare* /Comitetul Director pentru Educație “Studierea limbilor și cetățenia europeană”; trad. din lb. fr. de Gheorghe Moldovanu. – Ch.: S. n., 2003 (F.E.-P. “Tipogr. Centrală”).
2. Cerghit, I., *Metode de învățământ*, EDP, București, 1973.
3. Lado, R., *Predarea limbilor – o abordare științifică*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1976.